

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПОЛТАВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА ІМЕНІ ЮРІЯ КОНДРАТЮКА

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**76-ї НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ ПРОФЕСОРІВ,
ВИКЛАДАЧІВ, НАУКОВИХ ПРАЦІВНИКІВ,
АСПІРАНТІВ ТА СТУДЕНТІВ УНІВЕРСИТЕТУ**

ТОМ 1

14 травня – 23 травня 2024 р.

*М. О. Кириченко, студент гр. 102-ФФ
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
Наук. керівник – викладач Н. В. Роменська*

КЛАСИФІКАЦІЯ ЛІТЕРАТУРНИХ АНТРОПОНІМІВ, ЯКІ ВТІЛЮЮТЬ КОНЦЕПТ «ХАРАКТЕР» У СЕПТАЛОГІЇ «ГАРРІ ПОТТЕР» ДЖ.К.РОУЛІНГ

Система літературних антропонімів у септалогії «Гаррі Поттер» Дж.К.Роулінг розгалужена та різноманітна, тому їх класифікація ґрунтується на різних рисах. Антропоніми у романі можуть бути класифіковані відповідно до понять, які вони вербалізують [1, с. 217-218].

1. Концепт «професія». Вербалізація цього поняття означає, що ім'я може містити інформацію про професію чи натяк на неї. Наприклад, Argus Filch (укр.: Аргус Філч) – наглядач у школі магії та чародійства. Argus (або Raport, «стоокий») – це стооке чудовисько у грецькій міфології.

2. Концепт «зовнішній вигляд». У цьому випадку ім'я персонажа містить інформацію про його зовнішність, фігуру та риси. Наприклад, Pius Thicknesse (укр.: Пій Тікнес) – міністр магії у світі чарівників, з імені якого зрозуміло, яку саме комплекцію тіла він мав.

3. Концепт «характер» дає читачеві інформацію про певні риси, допомагає краще зрозуміти внутрішній світ героя. Наприклад, Dudley Dursley – «dud», означає «нудна людина».

На підставі виявлених шаблонів створення онімів були розроблені два типи класифікації власних імен, які вербалізують концепт «характер» [2, с. 218].

1. За семантичним наповненням:

а) концепт «характер» повністю розкривається в першій частині імені персонажа. Наприклад, Charity Burbage, вчитель у школі магії. Вона була відома як захисник звичайних людей (які не були магами), боролася за їх права та свободи. Саме тому її називають «Charity», тобто «благодійність», «милосердя».

б) концепт «характер» розкривається у другій частині імені персонажа (тобто у його прізвищі). Хорошим прикладом цього є прізвище міністра магії світу чарівників Cornelius Fudge. Слово «fudge» означає «обман», «фабрикація», «нісенітниця».

в) концепт «характер» виявляється в обох частинах оніма (як в імені, так і в прізвищі). Наприклад, ім'я одного з антагоністів Гаррі Поттера – Draco Malfoy. Слово «draco» з латинської означає «дракон», а прізвище персонажа «Malfoy» походить від старофранцузького «mal foi» або «mal foу», де «mal» – означає «зло», «печаль», «foi» – «віра», «прихильність».

На жаль, читачі, які не володіють мовою оригіналу, латиною чи французькою, не можуть розшифрувати власні імена, оскільки перекладачі здебільшого перекодували їх, зберігаючи лише зовнішню форму слова і втрачаючи «внутрішній» зміст. Саме тому вважаємо, що наступна класифікація дозволяє повніше розкрити концепт «характер».

2. Класифікація антропонімів згідно зі складовими компонентами:

а) слова з англійського словника використовуються в імені персонажа, тобто лексична форма слова співпадає з написанням імені персонажа. Наприклад, Marvolo Gaunt – предок лорда Волдеморта, один з головних негативних персонажів септалогії. Читач, який добре володіє англійською мовою або є її носієм, підсвідомо відчуває щось холодне та вороже, тому що слово «gaunt» має наступні значення: «похмурий», «суворий», «голодний», «спраглий».

б) ім'я персонажа містить морфему (як правило, корінь, іноді кілька коренів), які існують у загальновживаному словнику незалежно. Найяскравішим прикладом цієї категорії є ім'я головного ворога Гаррі Поттера – Lord Voldemort. У перекладі з французької «vol» означає «політ», але ми також знаходимо такі тлумачення як «викрадення», «пограбування»; «mort» – «смерть», «мертвий», «lord» – «лорд» (як титул) або «власник». У результаті маємо «політ смерті» або «той, хто викрав смерть» і обидва варіанти підходять цьому персонажу.

в) багато слів, які використовуються як власні імена, не існують у реальному словнику, але вони схожі за написанням та вимовою з існуючими лексемами, тобто ім'я персонажа викликає певні асоціації та образи. Наприклад, ім'я вчителя Quirinus Quirrell: «Quirrell» звучить майже як «squirrel», що означає «білка». Відомо, що ця тваринка дуже сором'язлива. І персонаж був не менш боязкий, нервував і затаювався.

Таким чином, власні імена та прізвища, використані Дж. К. Роулінг у септалогії «Гаррі Поттер», відображають характерні риси персонажів, їх внутрішній світ, поведінку та настрої, мають певний семантичний заряд. Більшість з них є авторськими художньо-літературними неологізмами на базі загальновживаних англійських слів. Їхнє завдання – створення асоціацій з певними поняттями чи фактами. Тому головна мета перекладачів цих книг є віднайдення гідних еквівалентів у мові перекладу.

Література

1. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : підручник / за заг. ред. І. В. Корунець. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
2. Лазаренко Л. М. Соціокультурний компонент перекладу антропонімічної та топонімічної лексики художнього твору. Вісник Сумського державного ун-ту. Суми, 2004. № 3 (62). С. 217–222.
3. Роулінг Дж. К. Гаррі Поттер : у 7 т. Київ. : А-БА-БА-ГА-ЛА-МА-ГА, 2002–2007.
4. Rowling J. K. Harry Potter : in 7 v. London : Bloomsbury Publishing, 1997–2007.